

Äidinkielen tukeminen päivähoitossa

Arjen tilanteet

- puhu lapselle ja lapsen kanssa mahdollisimman paljon ja koko ajan äidinkielellä: kerro mitä olet juuri itse tekemässä, kerro esim. mitä teit aamulla kotona, mitä näit työmatkalla, kysy lapsen vastaavia kokemuksia
- nimeä toimintoja kaikissa päivittäistoiminnoissa (ulkoilu, wc, nukkari)
- kun lapsi pukee, nimeä vaatteita ja kysele "mikä tämä on"
- kun lapsi syö, nimeä ruokaa, ruokailuvälineitä jne., kysele
- kun kysyt lapselta jotain tiettyä sanaa, voit auttaa sanomalla alkutavua: esim. nukenvaunut: nu-ken..

Vapaat ja ohjatut toiminnot

- osallistu lapsen leikkiin ja muuhun toimintaan juttelemalla ja kyselemällä siitä mitä lapsi näkee, kokee, miettii, toimii
- pelatessa esim. muistipeliä, nimeä itse aina kortit ja pyydä lasta mahdollisimman paljon nimeämään. Toista sanoja ja etsi esim. huoneesta samoja sanoja. Tee sanoista lauseita: pallo-pallo; Ruhollah potkii punaista palloa jne.
- kun lapsi osallistuu ohjattuun toimintaan, selosta hänelle aikuisen antamat ohjeet äidinkielellä (mieti tarkkaan kuinka paljon pitää ohjeita kääntää), jälkeenpäin voit pyytää lasta kertomaan sinulle äidinkielellä miten työ tehtiin
- kun "luette" kuvakirjaa, kerro tarinaa kuvista ja pyydä lasta kertomaan mitä hän näkee kuvissa.
- tutkikaa yhdessä lapsen kasvunkansiota ja "sanoittakaa" valokuvia.

Esimerkki: Minttu-kirjan käyttäminen äidinkielen tukemisessa

Aloitetaan kirjasta "Minä olen Minttu"

- Aakuviikosta joku ryhmän aikuisista käy kirjaa läpi lapsen/lasten kanssa suomen kielellä kertoen ja keskustellen. Perjantaisin kieliavustaja kertoo kirjaa kanssa lapsen/lasten äidinkielellä ja juttelee kirjan sisällöstä.

Muistilistana voisi olla oheinen luettelo:

* minä ja perhe

- tutkitaan Mintun perhettä ja jutellaan lapsen/lasten perheistä
 - näytä missä kuvassa Minttu istuu tuolilla (tunnistaminen)
 - mitä Minttu tekee tässä kuvassa (nimeäminen)

* tutut asiat

- nimetään tuttuja asioita kirjan kuvista ja vastaavia ympäristöstä : tunnista/nimeä

* kehon osat

- nimetään kehon osia kirjan kuvista ja itsestämme: tunnista/nimeä

* vaatteet

- etsitään, nimetään (vuodenajat..) tunnista/nimeä

* yläkäsitteet

- vaatteet, ruuat, lelut, eläimet jne.

* värit ja lukusanat

- etsitään ja nimetään värejä, "kuinka monta kukkaa näet kuvassa.."

* adjektiivit

- pieni-suuri, erilainen - samanlainen: tunnista /nimeä

* verbit

- Minttu istuu: tunnista / nimeä

* tunnetilat

- Minttu näyttää surulliselta...miksi? tunnista / nimeä

* avaruudelliset käsitteet

- edessä, takana, ylhäällä, alhaalla, vieressä

Lapsen/lasten äidinkielen havainnoiminen

*kuuntelu ja ymmärtäminen:

- miten lapsi/lapset reagoivat kysymyksiin, pyyntöihin ja ohjeisiin, joita sanot äidinkielellä
- vastaako lapsi sanallisesti kysymyksiisi
- tarvitseeko lapsi monta toistoa kun annat ohjeita vai ymmärtääkö hän heti mitä tarkoitat
- ryhtyykö lapsi toimeen heti annettuasi ohjeen vai katsooko hän muilta lapsilta mitä pitää tehdä?
- ymmärtääkö/jaksaako lapsi kuunnella, kun luet hänelle kirjaa

*puhuminen ja sanasto

- ilmaiseeko lapsi itseään äidinkielellä
- nimeääkö lapsi esineitä, asioita, kuvia
- käyttääkö lapsi yksittäisiä sanoja vai lauseita
- tekeekö lapsi kysymyksiä

Lastentarhanopettaja Mimma Anttisen tekemästä ohjeesta mukaellut kiertävä erityislastentarhanopettaja Taru Kivijärvi